

Із глибини трьох тисячоліть докотилося до нас відлуння Троянської війни, повивши ореолом легендарності ім'я незрівнянної Єлени, через яку десять років лилася кров троянців і ахеїв.

Єлена була дочкою Зевса і Леди, перед її красою блідла навіть краса олімпійських богинь. Усі правителі Греції домагалися її руки, але вона обрала собі в чоловіки хороброго Менелая.

Та Єлену підступно викрав Паріс, син троянського царя. Це і призвело до війни, а потім і до загибелі славного міста, стіни якого, за переказом, зводили самі боги.

Під час війни Єлена, як про те повідала славнозвісна Гомерова "Іліада", сиділа в обложеній Трої і

... ткала великий, подвійний

Плащ пурпуровий, на нім бойові гаптувала

змагання

Поміж троян конеборних і міднохітонних ахеїв,

Що від Ареєвих рук перетерпіли стільки за неї.

Ну й, звичайно, гірко плакала. І сльози її, впавши на землю, спалахували золотом і перетворювалися на квіти. Згодом на честь першої красуні стародавнього світу ці квіти й дістали назву "інуля геленіум", де перше слово походить від грецької й означає "очищати". Виходить, "очищення Єлени".

Правда, міф про гарячі сльози Єлени вчених не влаштовує от вони й сперечаються. Одні пов'язують назву рослини не з ім'ям Єлени, а зі словом "геліос", тобто "сонце". І, логічно, мають рацію. Бо форма суцвіття цієї рослини і забарвлення квітки справді дуже нагадують наше золотисяйне світило.

Інші виводять назву від грецького слова "гелос" — тобто, "болото", "заливний луг", "заплава". І теж мають рацію. Бо ослина любить рости по берегах річок і на вологих луках.

Люди здавна заримітили цю богатирського зросту рослину, Спробували лікувати нею деякі хвороби — допомогло. От і врахували її до своїх зелених друзів. Особливо гідно оцінили її лікувальні властивості наші предки слов'яни і назвали рослину дев'ятисилом. Вона, мовляв, можевилікувати від дев'яти недугів.

Ось як мовиться про рослину в одному з давніх травників:

"Трава дев'ятисил, росте кущиками, висока, корінь товстий... А росте трава в городах по низинах. Хто ж її зварить з хлібом і часником, та полином і п'є по півложки натщесерце, усяку нечисть з середини вижене".

У російській мові й досі побутують назви "дев'ятисил" і "дев'ясил", а на Україні рослина стала називатися дивосилом. Бо справді дивну цілющу силу відкрила в ній народна медицина. А ще більшу силу доточила їй людська фантазія.

...— Чи не пошукати нам дивосилу? — пропоную Іванові Михайловичу.
— Зараз якраз він має цвісти.

— Минулися ті часи,— одказує Носаль,— коли дивосил у нас можна було шукати. Нині хіба що десь наптити пощастить: бабусі з дідусями на

городах вирощують. Отож тепер дивосил якось і незручно називати дикою рослиною...

І ми поїхали. Тролейбусом. Аж у кінець сусідньої вулиці.

Довідавшись, хто ми, хазяйка невеличкого затишного особнячка повела нас углиб городу, де на могутніх стеблах сяяли золоті сонечка.

— Бачите? Ціла грядка наросла. Раніше чоловік дивосилом лікувався, а тепер поправився, здоров'я нівроку стало. Та зілля бережу, хай водиться. Буває хтось попросить — поділюся...

— А ваші сусіди не пересаджують його на свої городи? — цікавиться Носаль.

Хазяйка розводить руками:

— На жаль... Це ж не помідори. Та й мало знають про зілля. А воно он яке вдатне, справжній дивосил!..

І поки ми оглядаємо грядку, хазяйка нам розповідає. Видалася балакучою, а легенду ту ми чули вперше.

Давним-давно одному чоловікові ворожка наворожила, що він помре, якщо доторкнеться до свого сина. Той любив одинака, проте й життям дорожив. Тому повелів відвезти сина у далекі краї, щоб не збулося оте ворожчине пророкування. Лише гінці зрідка доносили вістку про нього.

Минули роки. Одного разу батько одержав звістку, що син ходив на війну, був там порубаний-постріляний і зараз лежить недужий, з дня на день смерті дожидає.

Запечалився батько. Найняв найкращих лікарів і послав їх рятувати свого безталанного одинака. Проте нічим лікарі зарадити не змогли.

Тоді старий батько сам полинув до сина, сльозами обмив його рани. І сталося диво: рани затяглися і син одужав. Щасливий батько обнімав його, пригортав і не міг натішитися, зовсім забувши про слова ворожки.

Та словам тим належало збутися. І батька не стало. Проте він не помер, а перетворився на дивосил. І відтоді люди лікуються цим зіллям.

...Слухаємо легенду і мимоволі закрадається думка: мабуть, задаремне люди назвали цю рослину "дивосилом". Надто вже багато дивного вони пов'язували з нею. І навіть зовсім фантастичне, таке, що нічогісінько спільного з правдою немає. А все цілющу силу цієї рослини, пояснення якої темні люди не могли знайти. Вважали навіть, що дивосил допомагає боротися з нечистою силою, і з цією метою його листям обкурювали, хліви, щоб вона там не заводилася. А ще жінки курники ним обкурювали, щоб птиця добре неслася. Тільки треба було збити потай, удосвіта, аби ніхто не бачив, бо якщо підслідить хтось, то дивосилова дія щезне. Ото й виходило: добре несуться кури, то подіяв дивосил, а ні, то, мабуть, хтось підгледів.

У цілющу силу цієї рослини вірили надзвичайно. Вважали, що дивосил діяв навіть на віддалі, тому розвішували його скрізь, де утримували худобу. І він, як гадали, мав оберігати її від усякої моровиці...

Слухаємо легенду...

А жовті сонечка лагідно тепляться на грядці. Звичайні так квіти-сонечка. І якось навіть не здається, що це цвіте рослина яка береже в собі диво-силу.